

Rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm cho sinh viên Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Nam Định

Bùi Thị Huyền*

*ThS. Khoa Sư phạm kỹ thuật - Trường Đại học Sư phạm kỹ thuật Nam Định

Received: 02/7/2024; Accepted: 6/7/2024; Published: 12/7/2024

Abstract: Teamwork skill is one of the important and necessary skills in the process of studying, working and life. This skill helps people support and complement each other, creating collective strength and intelligence to the group overcome difficulties, bringing high quality and efficiency in the learning and working process and contributing to satisfying the need for communication - one of the five basic human needs. Nowadays, when recruiting new employees, employers are very interested in candidates' teamwork skill. However, through practice, we realize that the teamwork skill of students at Nam Dinh university of technology education still have some limitations. Therefore, training teamwork skill for students is a necessary job, contributing to helping students meet society's requirements.

Keywords: Skill, teamwork, practicing teamwork skill, designing work groups, organizing group meetings, resolving conflicts.

1. Đặt vấn đề

Trong giai đoạn hiện nay, xu hướng làm việc theo nhóm đang được khuyến khích ở hầu hết các lĩnh vực. Các nhóm làm việc được coi là một trong những nhân tố quan trọng tạo nên hiệu quả của vốn nhân lực trong một tổ chức. Chính vì vậy rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm từ trong trường học đã trở thành một xu thế của giáo dục trên thế giới cũng như của Việt Nam.

Kỹ năng làm việc nhóm là một trong những kỹ năng quan trọng và cần thiết trong quá trình học tập, làm việc cũng như cuộc sống. Kỹ năng này giúp con người có thể hỗ trợ, bổ sung cho nhau tạo nên sức mạnh, trí tuệ tập thể giúp nhóm vượt qua khó khăn, đem lại chất lượng và hiệu quả cao trong quá trình học tập và làm việc. Ngoài ra kỹ năng làm việc nhóm còn giúp mỗi cá nhân sống hài hòa, tránh xung đột với người khác và với tập thể. Bên cạnh đó khi học tập và làm việc theo nhóm còn thỏa mãn nhu cầu giao tiếp - một trong năm nhu cầu cơ bản của con người theo tháp nhu cầu của Maslow.

Ngày nay, khi muốn tuyển dụng nhân viên mới, các nhà tuyển dụng rất quan tâm đến kỹ năng làm việc theo nhóm của các ứng viên. Đây là một điểm yếu của sinh viên mới tốt nghiệp. Rất nhiều sinh viên tốt nghiệp loại khá, loại giỏi nhưng khi phỏng vấn tìm việc vẫn rớt hoặc được đánh giá thấp về mặt này. Qua thực tế, chúng tôi nhận thấy kỹ năng làm việc nhóm của sinh viên Trường Đại học SPKT Nam Định vẫn còn một số hạn chế, một số sinh viên chưa thực sự biết cách lắng nghe, tôn trọng, sẻ chia và phối hợp được

với các thành viên trong nhóm; quá trình thiết lập, tổ chức cuộc thảo luận nhóm và giải quyết xung đột còn gặp nhiều khó khăn. Vì vậy, rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm cho sinh viên nhằm thay đổi nhận thức, hành vi của các em đối với những giá trị của làm việc nhóm là một việc làm cần thiết. Đó được xem như là một đòi hỏi tất yếu của việc thực hành giữa kiến thức và kỹ năng làm việc trong môi trường hội nhập và phát triển của xã hội.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Kỹ năng làm việc nhóm

Một cách hiểu khái quát nhất, nhóm là tập hợp các thành viên có số lượng từ hai người trở lên, có giao tiếp trực diện, có kỹ năng bổ sung cho nhau, có sự chia sẻ mối quan tâm hoặc mục đích chung.

Kỹ năng làm việc nhóm là kỹ năng tương tác giữa các thành viên trong một nhóm nhằm thúc đẩy hiệu quả công việc, phát triển tiềm năng của tất cả các thành viên.

Để làm việc nhóm có hiệu quả, cần có nhiều kỹ năng khác nhau, trong đó có các kỹ năng cơ bản nhất là kỹ năng thiết kế nhóm làm việc, kỹ năng tổ chức cuộc họp nhóm, kỹ năng giải quyết xung đột trong nhóm.

- Kỹ năng thiết kế nhóm làm việc

Muốn đảm bảo sự thành công của một nhóm, công việc đầu tiên là tiến hành thiết kế nhóm làm việc. Công việc này sẽ ảnh hưởng đến toàn bộ hoạt động và hiệu quả sau này của nhóm làm việc. Các bước thiết kế nhóm làm việc gồm: 1) Xác định mục

tiêu, quyền hạn và thời gian tồn tại nhóm; 2) Xác định vai trò và trách nhiệm; 3) Xác định tiêu chí đánh giá; 4) Chọn thành viên cho nhóm.

- Kỹ năng tổ chức cuộc họp nhóm

Tổ chức cuộc họp nhóm được thực hiện theo các giai đoạn sau: 1) Chuẩn bị cho cuộc họp: Xác định nội dung và mục tiêu cần đạt được của cuộc họp; 2) Triển khai cuộc họp, gồm: Tạo không khí hợp tác cho cuộc họp; thống nhất các thức làm việc; thảo luận và ra quyết định trong nhóm; 3) Kết thúc và đánh giá cuộc họp: Ghi biên bản; nhận xét, đánh giá, rút kinh nghiệm và đề xuất cho những việc cần làm tiếp theo.

- Kỹ năng giải quyết xung đột

Xung đột là sự bất đồng xảy ra giữa các cá nhân với nhau trong nhóm, giữa các nhóm trong một tổ chức do những bất đồng về nhu cầu, giá trị, mục đích hay cạnh tranh về lợi ích, tài nguyên, quyền lực hay bất đồng về vai trò, nhiệm vụ, trách nhiệm. Xung đột có thể là yếu tố phá hoại nhưng cũng có thể là yếu tố xây dựng đối với hiệu quả làm việc của nhóm. Xung đột sẽ mang tính tích cực nếu như nó lôi cuốn được mọi người tham gia giải quyết vấn đề và đưa tới giải pháp cho vấn đề. Ngược lại, nếu xung đột làm chệch hướng mục tiêu, phá hỏng hoạt động nhóm, chia rẽ thành viên thì mang tính tiêu cực và cần phải loại bỏ sớm.

Giải quyết xung đột và một vấn đề khá phức tạp. Đòi hỏi trước hết là khả năng điều hành hoạt động nhóm của người nhóm trưởng. Tiếp đó là sự hưởng ứng tích cực của chính các thành viên trong nhóm vì một mục tiêu chung. Để quản lý xung đột cần tiến hành các bước sau: 1) Nhận diện xung đột; 2) Tìm biện pháp giải quyết xung đột bằng cách trung cầu ý kiến, huy động sự tham gia của mọi người,...; 3) Giải quyết xung đột: Cố gắng tiến dần tới sự thỏa thuận giữa hai bên. Nhóm trưởng, lãnh đạo nhóm cần khách quan, công bằng, vì mục đích chung. Cách giải quyết phải linh hoạt nhẹ nhàng với cả hai bên tránh đề cập quan điểm cá nhân, tránh định kiến hoặc áp đặt với các nhóm xung đột.

2.2. Một số định hướng rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm cho sinh viên Trường Đại học SPKT Nam Định

2.2.1. Nâng cao hiệu quả giảng dạy kỹ năng mềm cho sinh viên

Việc giảng dạy kỹ năng mềm cho sinh viên trước hết sẽ giúp sinh viên có nhận thức đúng đắn về kỹ năng làm việc nhóm, tầm quan trọng của kỹ năng này trong học tập, lao động và cuộc sống. Các em sẽ nhận thức được: mục đích chung của nhóm hợp tác,

ý thức cộng đồng trách nhiệm trong hoạt động nhóm; công việc của mình là một phần công việc của nhóm, từ đó biết nhận những công việc phù hợp với năng lực của bản thân để hoàn thành cho tốt, không nhận nhiệm vụ một cách gượng ép, vì như vậy sẽ gây ức chế không có hứng thú khi làm việc và chắc chắn khó có thể hoàn thành tốt nhiệm vụ; nghiêm túc tuân theo những quy định chung và sự điều hành của nhóm, làm việc với tinh thần kỷ luật cao...; phối hợp nhịp nhàng trong công việc; sẵn sàng chia sẻ ý tưởng, thông tin của cá nhân và tiếp nhận ý tưởng của mọi thành viên trong nhóm, cùng nhau bàn bạc biến ý tưởng thành hiện thực; làm việc không chỉ vì bản thân mà còn vì nhóm, không ganh đua ích kỷ mà cạnh tranh lành mạnh giữa các cá nhân và nhóm với nhau; năng động, sáng tạo, không dựa dẫm, ỷ lại vào hoạt động của bạn; trong nhóm, các thành viên nên có sự khác nhau về năng lực, giới tính, hoàn cảnh để dễ dàng tạo ra sự thân thiện, hỗ trợ lẫn nhau. Không chỉ nâng cao về nhận thức, qua việc học tập học phần Kỹ năng mềm, sinh viên sẽ được thực hành, rèn luyện các kỹ năng thành lập nhóm, tổ chức thảo luận nhóm và giải quyết xung đột trong nhóm. Những kiến thức, kỹ năng này chính là những định hướng để sinh viên vận dụng vào thực tiễn, rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm trong các hoạt động giáo dục tại Nhà trường và hoạt động trải nghiệm, thực tập tại doanh nghiệp. Việc giảng dạy nội dung kỹ năng làm việc nhóm cần được thực hiện sớm, khi sinh viên mới tham gia học tập tại Nhà trường. Có như vậy, việc học kỹ năng mềm mới góp phần phát huy được vai trò định hướng, làm cơ sở để các em vận dụng ở các năm tiếp theo của khóa đào tạo.

2.2.2. Tăng cường thiết kế, xây dựng các nhiệm vụ học tập theo nhóm

Do yêu cầu đổi mới giáo dục đại học, chuyển từ hình thức đào tạo theo niên chế sang hình thức đào tạo theo học chế tín chỉ. Do đó, khối lượng kiến thức của học phần và ngành học sâu, rộng đòi hỏi sinh viên phải biết phối hợp với các thành viên khác thì mới đạt được kết quả tốt. Thảo luận nhóm, dạy học theo dự án,... là những phương pháp học tập không thể thiếu của sinh viên hiện nay. Bởi các phương pháp dạy học này sẽ giúp sinh viên cùng nhau giải quyết tốt nhiệm vụ học tập mà giảng viên giao phó; làm phong phú thêm nội dung học tập, mở rộng và đào sâu kiến thức; hỗ trợ nhau cùng tiến bộ; phát huy tính độc lập, sáng tạo, phát triển kỹ năng điều chỉnh bản thân và điều chỉnh người khác khi tham gia hoạt động học tập. Do khối lượng kiến thức nhiều, thời gian học trên lớp không đủ để giảng viên truyền tải hết kiến thức cho

sinh viên, nên đào tạo theo học chế tín chỉ đòi hỏi các em phải tự học, tự nghiên cứu là chính. Thực tế cho thấy, nếu sinh viên tự nghiên cứu mà không có sự hợp tác cùng bạn bè thì cũng không hoàn thành tốt được nhiệm vụ học tập giảng viên giao phó, do đó các em rất cần sự hợp tác - làm việc nhóm. Việc giảng viên tăng cường giao nhiệm vụ học tập của học phần thành các bài tập cho sinh viên làm việc nhóm là một việc làm rất cần thiết để hình thành và rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm cho sinh viên. Tổ chức hoạt động nhóm trong dạy học là môi trường, điều kiện rất quan trọng trong việc rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm cho người học. Song quá trình rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm cho sinh viên trong hoạt động nhóm là một quá trình lâu dài, đòi hỏi phải được thực hiện thường xuyên, đúng quy trình. Để quản lý hoạt động theo nhóm nhỏ, giảng viên cần thực hiện theo trình tự sau:

Bước 1: Giao bài tập, gồm: Nêu mục đích hoạt động nhóm; nêu câu hỏi, vấn đề sẽ đề cập. Mỗi nhóm giao chung một câu hỏi hoặc một vấn đề hay là các câu hỏi, vấn đề khác nhau; giải thích công việc và kết quả mong đợi; tóm tắt khái quát toàn bộ hoạt động.

Bước 2: Hình thành nhóm, gồm: Chia nhóm; cung cấp thông tin về nguồn lực, địa điểm, thời gian, người chỉ đạo, vật tư, thiết bị; phương thức hoạt động nhóm; hỏi sinh viên có muốn hỏi gì nữa không; thông báo với nhóm bắt đầu làm việc.

Bước 3: Các nhóm làm việc, gồm: Giám sát tiến độ công việc; gợi ý khi cần thiết; giải quyết những điểm mâu thuẫn; thông báo thời gian còn lại.

Bước 4: Trình bày kết quả, gồm: Hướng dẫn các nhóm trình bày; các nhóm trình bày kết quả; nhận xét, rút kinh nghiệm.

2.2.3. Đẩy mạnh tổ chức các hoạt động tập thể, ngoài giờ lên lớp

Tổ chức hoạt động tập thể cho sinh viên trong phạm vi lớp học phần, lớp sinh viên hoặc các hoạt động rèn luyện kỹ năng nghề nghiệp như các hội thi nghiệp vụ sư phạm, rung chuông vàng, lái xe sinh thái, những ngày lễ, kỷ niệm lớn của Đoàn, Hội Sinh viên... là điều kiện, môi trường rất tốt để sinh viên phát huy kỹ năng làm việc nhóm. Các hoạt động trên sẽ phân chia nhiệm vụ cụ thể cho mỗi thành viên phù hợp với năng lực để tạo cơ hội cùng nhau làm việc và giúp đỡ nhau. Ngoài ra, việc tích cực tham gia câu lạc bộ mà sinh viên yêu thích như: câu lạc bộ thể thao (bóng chuyền, cầu lông, bóng bàn...); câu lạc bộ tiếng anh, âm nhạc,... là các hoạt động rất có hiệu quả để rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm. Hoặc

trong hoạt động mùa hè xanh, hoạt động tình nguyện đều giúp sinh viên biết phối hợp chặt chẽ với nhau để hoàn thành tốt nhiệm vụ, phải biết lên kế hoạch cho hoạt động, phân công nhiệm vụ cho từng thành viên trong nhóm phù hợp với sở trường, năng lực; Tổ chức những buổi đi dã ngoại, tham quan học tập. Tham gia các hoạt động xã hội như: nhóm sinh viên bảo vệ trật tự giao thông; nhóm sinh viên tuyên truyền phòng chống các tệ nạn xã hội; nhóm sinh viên bảo vệ môi trường...

3. Kết luận

Coi trọng việc đào tạo, rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm cho sinh viên như một yêu cầu cần được quán triệt trong quá trình đào tạo nghề cho họ. Điều này giúp sinh viên có nhận thức đúng đắn, có nhu cầu, nắm được cách thức rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm. Nhà trường, các khoa chuyên môn cần nghiên cứu chương trình, tìm tòi những nội dung, cách thức tổ chức hoạt động nhóm, từ đó mới tác động tích cực đến việc rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm của sinh viên; đối với giảng viên không ngừng học tập, bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ sư phạm, nghiên cứu, vận dụng các phương pháp và kỹ thuật dạy học tích cực nhằm nâng cao chất lượng và hiệu quả của quá trình đào tạo. Sinh viên cần nhận thức rõ tầm quan trọng của việc rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm, trên cơ sở đó, tích cực, chủ động, sáng tạo trong việc rèn luyện và tự rèn luyện trong quá trình học tập ở trường đại học. Giáo dục, hình thành và rèn luyện kỹ năng làm việc nhóm cho sinh viên là rất quan trọng, cần thiết không chỉ về mặt lý luận mà cả về thực tiễn. Vì vậy, các trường đại học nói chung và Trường Đại học SPKT Nam Định nói riêng cần quan tâm hơn nữa đến rèn luyện kỹ năng này cho sinh viên tạo mọi cơ hội, điều kiện, tổ chức các hoạt động và phối hợp với gia đình, xã hội để hoàn thiện kỹ năng làm việc nhóm cho sinh viên.

Tài liệu tham khảo

[1]. Nguyễn Thanh Bình (2007), *Giáo trình giáo dục kỹ năng sống*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.

[2]. Nguyễn Thị Quỳnh Phương (2011), *Biện pháp rèn luyện kỹ năng hợp tác cho sinh viên sư phạm trong dạy học nhóm*, Tạp chí Giáo dục số 271.

[3]. Nguyễn Thị Thanh (2012), *Sự cần thiết tổ chức dạy học theo hướng phát triển kỹ năng học tập hợp tác cho sinh viên đại học sư phạm*, Tạp chí Giáo dục số 281.

[4]. Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Nam Định (2013), *Tài liệu Kỹ năng mềm* (tài liệu lưu hành nội bộ).